

LIIKENNEVALIOKUNNAN MIETINTÖ 22/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi Liikenneturvasta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 22 päivänä lokakuuta 2002 lähettänyt liikennevaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi Liikenneturvasta (HE 211/2002 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Eija Maunu, liikenne- ja viestintäministeriö
- toimitusjohtaja Matti Järvinen, Liikenneturva.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- oikeusministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö
- valtiovarainministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan perustuslakiuudistukseen liittyen säädettäväksi laki Liikenneturvasta. Liikenneturva on julkisoikeudellinen yhdistys, josta nykyisin säädetään asetuksella ilman lakiin sisältyvää valtuutusta. Liikenneturvan tehtävänä on liikenne- ja viestintäministeriön ohjeiden mukaisesti edistää liikenneturvallisuutta tiedotuksen, valistuksen ja koulutuksen keinoin. Ehdotettuun lakiin sisältyisivät keskeiset

Liikenneturvaa, sen tarkoitusta, toimielimiä, valvontaa ja rahoitusta koskevat säännökset. Tarkemmat säännökset annettaisiin valtioneuvoston asetuksella. Esitys ei käytännössä merkitse muutoksia Liikenneturvan asemaan tai tehtäviin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2004 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 §. Liikenneturva ja sen tarkoitus. Liikenneturva olisi ehdotuksen mukaan edelleenkin valtion hallinto-organisaatioon kuulumaton julkisoikeudellinen yhdistys, jonka tehtäviin kuuluisi harjoittaa liikenneturvallisuutta koskevaa tiedotus-, valistus- ja koulutustoimintaa. Tähän tar-

koitukseen Liikenneturvalle myös julkisen valan toimin kanavoidaan merkittävää rahoitusta. Siltä osin kuin Liikenneturvan harjoittamalla tiedotus-, valistus- ja koulutustoiminnalla korvataan viranomaisten vastaavaa lakien toimeenpanoon liittyvää toimintaa, kysymys on selvästi julkisista hallintotehtävistä ja niiden antamisesta perustuslain 124 §:ssä tarkoitetulla tavalla muulle kuin viranomaiselle. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotettua sääntelyä onkin arvioitava perustuslain 124 §:n kannalta.

Perustuslain 124 §:ssä edellytetään ensinnäkin, että tehtävän antamisen muulle kuin viranomaiselle tulee olla tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi. Hallituksen esityksessä esitetään perustelut sille, miksi hallitus pitää tehtävien antamista Liikenneturvalle tällä tavoin tarkoituksenmukaisena.

Perustuslain 124 §:ssä edellytetään edelleen, että julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla. Lakiehdotukseen ei sisälly säännöksiä Liikenneturvan julkisina hallintotehtävinä pidettävistä tehtävistä. Hallituksen esityksen mukaan pykälän 2 momentin mukaan Liikenneturvan tehtävistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotettu sääntelytapa ei vastaa perustuslain 124 §:n vaatimuksia. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että Liikenneturvalle annettavista julkisista hallintotehtävistä otettaisiin lakiin nimenomaiset säännökset. Valiokunta ehdottaa, että nämä säännökset otettaisiin uuteen 3 §:ään ja 1 §:n 2 momentista poistettaisiin asetuksenantovaltuus. Valiokunta on tehnyt vastaavan muutoksen 2 momentin muotoiluun.

3 §. Liikenneturvan tehtävät. Valiokunta on yllä 1 §:n kohdalla esitetyistä syistä päättänyt ehdottaa, että Liikenneturvalle annettavista julkisista hallintotehtävistä otettaisiin lakiin nimenomaiset säännökset. Tämän vuoksi valiokunta esittää uutta 3 §:ää, jossa säädettäisiin Liikenneturvan tehtävistä. Liikenneturvan tehtävänä olisi säännöksen mukaan harjoittaa liikenneturvallisuutta koskevaa tiedotus-, valistus- ja koulutustoimintaa sekä harjoittaa tätä toimintaa palve-

levää tutkimusta. Liikenneturvaan kuuluu myös useita jäsenjärjestöjä tai -yhteisöjä, joiden sääntöihin sisältyy maininta liikenneturvallisuu- työstä. Liikenneturvan tehtävänä olisi myös opastaa ja yhteensovittaa näiden jäsenjärjestöjen liikenneturvallisuu- työtä sekä tehdä aloitteita ja toimia muutoinkin liikenneturvallisuu- den hyväksi.

4 §. Jäsenyys Liikenneturvassa. Ehdotettuun lakiin ei sisälly säännöksiä siitä, ketkä voivat olla Liikenneturvan jäseniä. Myöskään yhdistyslain 10 § ei kuulu yhdistyslain Liikenneturvaan sovellettaviin säännöksiin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan lakiin tulisi ottaa perussäännös yhdistyksen jäsenistä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa lakiin uutta 4 §:ää, jossa säädettäisiin jäsenyydestä Liikenneturvassa. Säännöksessä ehdotetaan, että Liikenneturvan jäsenenä voi olla sellainen valtakunnallinen yhdistys tai muu yhteisö, jonka toimialaan tai tehtäviin liikenneturvallisuu- den edistäminen kuuluu tai läheisesti liittyy.

5 (3) §. Liikenneturvan toimielimet. Valiokunta on muuttanut pykälän numerointia lisättyjen uusien 3 ja 4 §:n johdosta.

Hallituksen esityksen 3 §:n perustelujen mukaan Liikenneturvan toimielimiä ovat järjestön kokous, hallitus sekä toimitusjohtaja ja tämän neuvoo-antava elin johtoryhmä. Hallituksen esityksessä todetaan, että keskusjärjestön kokouksesta ja hallituksesta säädetään laissa ja toimitusjohtajasta ja tämän neuvoo-antavasta elimestä johtoryhmästä asetuksessa. Valiokunta katsoo kuitenkin, että toimitusjohtajasta tulisi säätää laissa, mutta että neuvoo-antavasta johtoryhmästä voidaan säätää asetuksessa. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa lisäystä toimitusjohtajasta pykälän 1 momenttiin.

Hallituksen esityksen pykälän 4 momentissa on valtuussäännös, jonka mukaan toimielimen tehtävistä ja muista toimielimiä koskevista tarpeellisista seikoista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan valtuussäännös ei vastaa niitä vaatimuksia, joita valtuussäännösten täsmällisyydelle ja

tarkkarajaisuudelle asetetaan. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa asetuksenantovaltuuden poistamista 4 momentista. Samalla ehdotetaan toimielinten tehtävistä säädettävän uudessa 6 pykälässä.

Pykälän 2 ja 3 momentista on vastaavasti poistettu viittaukset toimielinten tehtäviin.

Lisäksi liikennevaliokunta ehdottaa samassa yhteydessä täsmennettäväksi 3 momentissa olevaa säännöstä keskusjärjestön kokouksen valitsemista hallituksen jäsenistä. Lakiehdotuksen mukaan jäsenten tulee edustaa eri tienkäyttäjärhmiä. Nykyisen käytännön mukaan hallitonneuvostossa on keskusjärjestön kokouksen valitsemia jäseniä, jotka eivät suoraan edusta tienkäyttäjärhmiä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että säännöstä tarkistetaan mahdollisten tulkintavaikeuksien ehkäisemiseksi nykyistä Liikenneturva-asetusta vastaavaan muotoon niin, että hallituksessa jäsenten joukossa olisi eri tienkäyttäjärhmiä oltava edustettuina.

Valiokunta ehdottaa 4 momenttia täydennettäväksi siten, että liikenne- ja viestintäministeriö voisi määrätä eronneen tai kuolleen ministeriötä edustavan hallituksen jäsenen tai varajäsenen tilalle uuden jäsenen tai varajäsenen asianomaista ministeriötä kuultuaan. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tämä vastaa nykyistä käytäntöä eikä siten aiheuta menettelyihin muutoksia. Valiokunta katsoo, että menettely olisi syytä kirjata momenttiin.

Valiokunta on tehnyt vastaavat muutokset pykälän muotoiluihin.

6 §. Toimielinten tehtävät. Valiokunta ehdottaa uutta 6 §:ää, jossa säädettäisiin toimielinten tehtävistä.

1 momentissa säädettäisiin keskusjärjestön kokouksesta, jossa päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapaudesta sekä mahdollisesta jäsenmaksusta. Tämän lisäksi keskusjärjestön kokous valitsee ne hallituksen jäsenet, joiden valinta 5 §:n 3 momentin mukaan kuuluu keskusjärjestön kokoukselle, ja yhden tilintarkastajan ja tämän varamiehen, jonka valinta 11 §:n 2 momentin mukaan kuuluu keskusjärjestön kokoukselle. Kokouksessa määrätään myös

hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten sekä tilintarkastajan palkkiot seuraavaksi toimintavuodeksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin hallituksen tehtäviksi toimintasuunnitelman ja talousarvion vahvistaminen, Liikenneturvan jäsenten ottaminen ja erottaminen sekä toimitusjohtajan ottaminen ja erottaminen ja tämän palkkaedusta päättäminen. Hallitus vahvistaa myös Liikenneturvan työjärjestyksen ja käyttää muutoinkin Liikenneturvan ylintä päätäntävaltaa asioissa, jotka eivät 1 momentin mukaan kuulu keskusjärjestön kokouksen päätösvaltaan. Viimeinen kohta siirrettäisiin näin ollen hallituksen esityksen 3 §:stä nyt esitettyyn pykälään.

Toimitusjohtajan tehtävänä on huolehtia Liikenneturvan talouden ja varojen hoidosta, valmistella hallituksessa käsiteltävät asiat ja panna täytäntöön hallituksen päätökset. Tämän lisäksi hänen tehtävänä on johtaa Liikenneturvan toimintaa työjärjestyksen mukaisesti ja suorittaa ne muut toimeenpanovaltaan kuuluvat tehtävät, jotka eivät kuulu hallitukselle.

Ehdotetun pykälän 4 momenttiin otettaisiin valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella keskusjärjestön kokouksen ja hallituksen muista tehtävistä, 5 §:n 1 momentissa tarkoitettujen muiden toimielinten tehtävistä sekä toimielinten toiminnasta.

7 (4) §. Toiminnan rahoitus. Valiokunta on tehnyt pykälänumeroinnin muutoksen ehdotettujen uusien 3, 4 ja 6 §:n johdosta.

8 (5) §. Yleishallinto-oikeudellisten periaatteiden soveltaminen. Pykälä vastaa hallituksen esityksen 5 §:ää.

Perustuslain 124 §:ssä edellytetään yllämainittujen seikkojen lisäksi vielä, että tehtävien antaminen muulle kuin viranomaiselle ei vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti katsonut, että säänneltäessä julkisten hallintotehtävien antamista muulle kuin viranomaiselle, on oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimuksen noudattaminen turvattava säännösperusteisesti. Tämän vaatimuksen

täyttämiseksi hallituksen esityksen lakiehdotuksen 5 § ehdotetaan siirrettäväksi 8 §:ksi ja siihen otettavaksi säännös, jonka mukaan tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisessa on soveltuvin osin noudatettava hallintomenettelylakia (598/1982), lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) ja kielilakia (148/1922).

Valiokunnan huomiota on kiinnitetty siihen, että ehdotukseen ei sisälly virkavastuuta koskevia säännöksiä, mitä on perusteltu sillä, että toiminnassa ei käytetä julkista valtaa. Asiantuntijakuulemisessa on kuitenkin korostettu, että Liikenneturva hoitaa julkisia tehtäviä ja näitä tehtäviä hoidettaessa tehdyistä virheistä ja laiminlyönneistä saattaa ulkopuoliselle ainakin välillisesti aiheutua merkittäväkin vahinkoa esimerkiksi, jos ajankohtaisia liikenneturvallisuuskysymyksiä käsittelevissä kampanjoissa olisi virheellistä tietoa. Tällaisissa tilanteissa olisi perusteltua, että rikos- ja vahingonkorvausoikeudellisia vastuukysymyksiä arvioitaisiin samoin kuin siinä tapauksessa, että viranomaiset olisivat hoitaneet tehtävän. Julkisen hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle ei saa heikentää yksittäisen kansalaisen oikeusasemaa, vaan on katsottu, että sen tulisi pysyä mahdollisimman samanlaisena kuin jos hallintotehtävää hoitaisi viranomainen. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että pykälän 2 momenttiin otetaan säännös, jossa säädetään, että Liikenneturvan hallituksen jäsenet ja sen toimihenkilöt hoitavat virkavastuulla Liikenneturvalle tämän lain mukaisesti annettuja julkisia hallintotehtäviä.

Hallituksen esitykseen ei myöskään sisälly erityisiä muutoksenhakua koskevia säännöksiä, koska Liikenneturvassa ei tehdä hallintopäätöksiä sille asetettuja julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa. Liikenneturva voi ehdotetun lain nojalla kuitenkin joutua tekemään hallintopäätöksiä asiakirjojen luovutukseen liittyvissä asioissa. Muutoksenhausta näihin päätöksiin säädetään julkisuuslaissa. Valiokunta ehdottaa selvytyden vuoksi ehdotettuun lakiin lisättäväksi pykälän 3 momenttiin säännöksen, josta kävisi suoraan ilmi muutoksenhakutie tällaisista päätöksistä valitettaessa. Muutoksenhakuinstanssi-

na olisi hallintolainkäyttölain (586/1996) 12 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen hallintooikeus.

Valiokunta on tehnyt vastaavat muutokset pykälän muotoilussa.

9 §. Maksut. Valiokunta ehdottaa mainintaa valtion maksuperustelaista poistettavaksi hallituksen esityksen 5 §:n 1 momentista ja tämän tilalle uutta 9 §:ää, jossa säädettäisiin Liikenneturvan tässä laissa tarkoitettuihin tehtäviin liittyvien suoritteiden maksullisuuden ja maksujen suuruuden yleisistä perusteista. Tällä pyrittäisiin selkeyttämään sääntelyä. Tällöin pykälässä viitattaisiin valtion maksuperustelain 4—6 §:n säännöksiin, jotka olisivat soveltuvin osin voimassa. Tämän lisäksi uudessa pykälässä annettaisiin täsmällinen ja tarkkarajainen asetustenantovaltuus, jonka nojalla liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa Liikenneturvan suoritteista perittävistä maksuista vastaavia säännöksiä kuin mitä ministeriöiden asetuksilla annetaan maksuperustelain 8 §:n 2 ja 3 momentin nojalla ministeriön hallinnonalan viranomaisten suoritteista perittävistä maksuista.

10 (6) §. Toiminnan valvonta. Pykälän numerointi on muuttunut ehdotettujen uusien 3, 4, 6 ja 9 §:n johdosta ja 1 momentti vastaa hallituksen esityksen 6 §:ää.

Valiokunta esittää lisättäväksi uuden 2 momentin. Asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota siihen, että lakiehdotuksen mukaan yhdistyksen rekisteröintiin liittyvät yhdistyslainsäännökset (9 luku) eivät tulisi sovellettaviksi eikä lakiehdotukseen sisälly myöskään tätä korvaavaa sääntelyä. Tällaisen sääntelyn tarkoituksena on esimerkiksi se, että Liikenneturvan kanssa oikeustoimiin ryhtyvät voivat rekisteristä tai muusta virallisesta tietolähteestä varmistua siitä, kenellä on oikeus kirjoittaa Liikenneturvan nimi. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa pykälään uutta 2 momenttia, jossa säädettäisiin liikenne- ja viestintäministeriön velvollisuudesta pitää luetteloa henkilöistä, joilla on nimenkirjoitusoikeus. Liikenne- ja viestintäministeriö pi-

täisi tällöin luetteloa nimenkirjoittamiseen oikeutetuista henkilöistä ja antaisi siitä otteita. 1 momentin säännösten mukaan Liikenneturvan tulisi toimittaa valvontaa varten tarvittavat tiedot, mikä koskisi myös tietoa nimenkirjoittamiseen oikeutetuista. Valiokunta on tehnyt vastavan täsmennyksen pykälän muotoiluihin.

11 (7) §. Yhdistyslain säännösten soveltaminen. Valiokunta ehdottaa pykälänumeroinnin muuttamista uusien ehdotettujen 3, 4, 6 ja 9 §:n johdosta.

Asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota pykälän säännökseen, jonka nojalla ehdotetussa säännöksessä mainitut yhdistyslain säännökset tulevat soveltuvin osin sovellettaviksi Liikenneturvaan ja sen jäseniin. Lakiehdotuksessa ei siten ole noudatettu sääntelytapaa, jonka mukaan Liikenneturvaa koskevaan lakiin ja asetukseen otettavien nimenomaisten säännösten lisäksi Liikenneturvaan sovellettaisiin toissijaisesti yhdistyslain säännöksiä, kuten 7 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa erheellisesti todetaan.

Ehdotettu sääntely johtaisi siihen, että useista sellaisista seikoista, joista säädetään yhdistyslaissa, ei Liikenneturvan osalta säädettäisi missään tai niistä säädettäisiin asetuksella. Lain tasoisen sääntelyn vajavuus on ongelmallista, koska Liikenneturvan on tarkoitus olla oikeustoimikelpoinen oikeushenkilö. Yhteisöä oikeushenkilönä koskevat perussäännökset ovat valiokunnan saaman selvityksen mukaan välttämättömiä ja kuuluvat lain tasolle. Asetusluonnokseen otettavaksi ehdotettu sääntely puolestaan sisältää sääntelyä myös asioista, joista perustuslain mukaan tulee säätää lailla.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta on liittänyt lakiin säännöksiä useasta eri asiasta, ja muiden asioiden osalta nyt kyseessä olevaa pykälää on täsmennetty laajentamalla viittauksia yhdistyslain säännöksiin. Näin jäsenten oikeuteen erota Liikenneturvasta sovellettaisiin yhdistyslain 13 §:ää ja asiaa koskeva viittaus sisällytettäisiin 11 §:ään. Yhdistyksen kokousta koskevien perussäännösten osalta voitaisiin lain 11 §:ään sisällyttää viittaus yhdistyslain 20 §:n

soveltamisesta ja kokouskutsun osalta 24 §:n soveltamisesta. Esteellisyyden osalta voitaisiin yhdistyslain 26 § säätää kokonaisuudessaan sovellettavaksi. Pöytäkirjanpitovelvollisuuden ja yhdistyksen päätösten moitteenvараisuuden osalta voitaisiin viitata yhdistyslain 31—34 §:n soveltamiseen. Liikenneturvan nimenkirjoittamiseen ja haasteen toimittamiseen soveltuivat yhdistyslain 36 §:n säännökset.

Asiantuntijakuulemisessa ei pelkkää yhdistyslain vahingonkorvausvelvollisuutta koskevaa säännöstä ole pidetty riittävänä, ja tämän vuoksi valiokunta esittää kyseisen säännöksen poistamista pykälästä ja sen siirtämistä uuteen 13 §:ään.

Hallituksen esityksessä olevan lakiesityksen 8 §:n mukaan mm. "tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta sekä asioista, joista yhdistyslain mukaan edellytetään mainittavaksi yhdistyksen säännöissä, annetaan valtioneuvoston asetuksella". Asiantuntijakuulemisen yhteydessä on esitetty, että valtuutus sopisi ehdotettua pykälää paremmin lain siihen pykälään, jossa säädetään yhdistyslain säännösten soveltamisesta. Koska perussäännöksiä ainakaan kaikista näistä asioista ei ehdoteta otettavaksi tähän lakiin, asetuksella ei annettaisi vain "tarkempia säännöksiä", vaan säädettäisiin asioista, joista yhdistyslain mukaan on mainittava yhdistyksen säännöissä tai joista voidaan määrätä säännöissä. Valiokunta ehdottaa tämän vuoksi hallituksen esityksen lakiehdotukseen sisältyvää valtuussäännöstä täsmennettäväksi niin, että valtioneuvoston asetuksella säädetään asioista, joista yhdistyslain mukaan määrätään yhdistyksen säännöissä. Nämä ovat asioita, joista on mainittava yhdistyksen säännöissä, tai joista voidaan säännöissä määrätä.

Valiokunta on tehnyt kyseiset täsmennykset pykälän muotoiluihin.

12 §. Kirjanpito ja tilintarkastus. Hallituksen esityksen lakiehdotukseen ei sisälly kirjanpitoa ja tilintarkastusta koskevia säännöksiä. Yleensä yhdistysten kirjanpito- ja tilintarkastusvelvollisuudesta säädetään kirjanpitolaisissa (1336/1997) ja tilintarkastuslaissa (936/1994). Tilintarkas-

tuslakiin viitataan myös yhdistyslain 38 §:ssä. Asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota siihen, että jää tulkinnanvaraiseksi, missä määrin edellä mainitut lait koskevat Liikenneturvaa. Asiantuntijakuulemisessa todettiin edelleen, että selkeintä olisi, että lakiin otettaisiin nimenomainen säännös kirjanpitolain ja tilintarkastuslain soveltamisesta Liikenneturvaan sekä mahdollisesti tarvittavat erityissäännökset. Tämän vuoksi valiokunta esittää uutta 12 §:ää, jossa säädettäisiin kirjanpidosta ja tilintarkastuksesta.

Pykälän 1 momentissa säädetään, että Liikenneturvan kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan, mitä kirjanpitolaisissa säädetään.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilintarkastajista ja heidän valinnastaan sekä varamiehistään. Sen lisäksi säädettäisiin, että Liikenneturvan tilintarkastukseen sovelletaan, mitä tilintarkastuslaissa säädetään.

13 §. Vahingonkorvausvelvollisuus. Valiokunta toteaa, että hallituksen esityksessä yhdistyslain 39 §:n vahingonkorvausvelvollisuutta koskeva säännös on otettu Liikenneturvaan sovellettavien yhdistyslain säännösten joukkoon. Asiantuntijakuulemisessa valiokunnan huomioita on kiinnitetty siihen, että vahingonkorvausvelvollisuutta koskevaa sääntelyä tulisi täydentää siten, että korvausvelvollisuus kattaisi myös Liikenneturvaa koskevia säännöksiä rikkoen aiheutetun vahingon korvaamisen. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa kyseisen säännöksen sisällyttämistä Liikenneturvaa koskevaan lakiin. Säännöksen mukaan olisi yhdistyslaissa säädettynä lisäksi Liikenneturvan hallituksen jäsenen ja toimihenkilön korvattava vahinko, joka on aiheutettu Liikenneturvalle, sen jäsenelle tai muulle rikkomalla Liikenneturvasta annettua lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä. Tällaisen vahingon korvaamiseen sovellettaisiin muutoin yhdistyslain säännöksiä. Yhdistyslain 39 §:n mukaan edellä nimetyt henkilöt ovat velvollisia korvaamaan vahingon, jonka ovat toimessaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttaneet yhdistykselle. Sama koskee yhdistyslakia tai yhdistyksen sääntöjä rikkomalla

yhdistyksen jäsenelle aiheutettua vahinkoa. Liikenneturvaan työsuhteessa olevan vahingonkorvausvelvollisuudesta olisi lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään. Tällä tarkoitettaisiin vahingonkorvauslain 4 luvun säännöksiä. Säännös koskisi Liikenneturvan toimihenkilöitä toimitusjohtajaa myöten, sillä he ovat yksityisoikeudellisessa työsuhteessa. Vahingonkorvauslain mukaan työntekijän työssään virheellä tai laiminlyönnillä aiheuttamasta vahingosta seuraavaa korvausta voidaan kohtuullistaa ottamalla olosuhteet huomioon. Jos syyksi jää vain lievä tuottamus, ei vahingonkorvausta ole tuomitava.

14 (8) §. Tarkemmat säännökset. Valiokunta on muuttanut pykälän numerointia uusien, ehdotettujen 3, 4, 6, 9 ja 11—13 §:n johdosta. Pykälä vastaa hallituksen esityksen lakiehdotuksen 8 §:ää.

Valiokunta on ehdottanut 10 §:ään lisättäväksi valtuuden säätää valtioneuvoston asetuksella asioista, joista yhdistyslain mukaan määrätään yhdistyksen säännöissä. Tämän vuoksi tästä pykälästä esitetään poistettavaksi samaa asiaa koskeva valtuutus.

Liikenneturvan julkisiin hallintotehtäviin liittyvien suoritteiden maksullisuudesta ja maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään 8 §:ssä. Kyseisessä pykälässä on myös valtuus säätää liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella mainituista suoritteista perittävistä maksuista. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa poistettavaksi samaa asiaa koskevan valtuuden nyt käsiteltävänä olevasta pykälästä.

Valiokunta on tehnyt vastaavat muutokset pykälän muotoiluihin.

15 (9) §. Voimaantulo. Valiokunta on muuttanut pykälän numerointia uusien, ehdotettujen 3, 4, 6, 9 ja 11—13 §:n johdosta. Pykälä vastaa hallituksen esityksen lakiehdotuksen 9 §:ää.

Valiokunta ehdottaa voimaantulosäännökseen lisättäväksi säännöksen hallintoneuvoston vuosiksi 2003—2004 valittujen tai määrättyjen jäsenten asemasta lain voimaantulon jälkeen. Nykyisen Liikenneturvasta annetun ase-

tuksen nojalla vuoden 2004 loppuun valittujen tai määrättyjen hallintoneuvoston jäsenten toimikausi jatkuisi hallituksessa toimikauden loppuun. Säännöstä esitetään uuteen 3 momenttiin, jolloin hallituksen esityksen lakiehdotuksen 9 §:n 3 momentti siirtyy uudeksi 4 momentiksi.

Valiokunta on tehnyt vastaavat korjaukset pykälän muotoiluun.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikennevaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti:

Laki

Liikenneturvasta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Liikenneturva ja sen tarkoitus

(1 mom. kuten HE)

Liikenneturvan tarkoituksena on liikenneturvallisuuden edistäminen tiedotuksen, valistuksen ja koulutuksen keinoin. *(Poist.)*

2 §

(Kuten HE)

3 § *(Uusi)*

Liikenneturvan tehtävät

Liikenneturvan tehtävänä on:

1) harjoittaa liikenneturvallisuutta koskevaa tiedotus-, valistus- ja koulutustoimintaa;

2) harjoittaa Liikenneturvan toimintaa palvelevaa tutkimusta;

3) opastaa ja yhteensovittaa jäsenjärjestöjen liikenneturvallisuustyötä; sekä

4) tehdä aloitteita ja toimia muutoinkin liikenneturvallisuuden hyväksi.

4 § *(Uusi)*

Jäsenyys Liikenneturvassa

Liikenneturvan jäseniksi voidaan hyväksyä sellaiset valtakunnalliset yhdistykset ja muut yh-

teisöt, joiden toimialaan tai tehtäviin liikenneturvallisuuden edistäminen kuuluu tai läheisesti liittyy.

5 (3) §

Liikenneturvan toimielimet

Liikenneturvan toimielimiä ovat keskusjärjestön kokous ja hallitus. *Liikenneturvalla on toimitusjohtaja.* Muista toimielimistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Keskusjärjestön kokouksen muodostavat *(poist.)* keskusjärjestön jäsenet.

(Poist.) Hallituksessa on puheenjohtaja ja yksitoista muuta jäsentä. Valtioneuvosto määrää puheenjohtajan ja neljä jäsentä, jotka edustavat liikenne- ja viestintäministeriötä, opetusministeriötä, sisäasiainministeriötä ja sosiaali- ja terveysministeriötä. Keskusjärjestön kokous valitsee seitsemän jäsentä, *joiden joukossa tulee olla* eri tienkäyttäjryhmiä *edustettuina.* Kullekin jäsenelle määrätään tai valitaan henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtaja ja muut jäsenet määrätään tai valitaan kahdeksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Kunakin kalenterivuonna kuitenkin puolet jäsenistä on erovuorossa. Hallitus valitsee keskuudestaan kaksi varapuheenjohtajaa.

(Poist.) Jos ministeriötä edustava *(poist.)* jäsen tai varajäsen hallituksessa eroaa tai kuolee kesken toimikauden, liikenne- ja viestintäminis-

teriö määrää *asianomaista ministeriötä kuul-tuaan* hänen tilalleen uuden jäsenen tai varajäse-nen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

6 § (Uusi)

Toimielinten tehtävät

Keskusjärjestön kokouksessa:

1) päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle;

2) päätetään mahdollisesta jäsenmaksusta ja sen määrästä seuraavaksi toimintavuodeksi;

3) valitaan ne hallituksen jäsenet, joiden va-linta 5 §:n 3 momentin mukaan kuuluu keskus-järjestön kokoukselle;

4) valitaan yksi tilintarkastaja ja tämän vara-mies, jonka valinta 12 §:n 2 momentin mukaan kuuluu keskusjärjestön kokoukselle; ja

5) määrätään hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten sekä tilintarkastajan palkkiot seuraavaksi toimintavuodeksi.

Hallituksen tehtävänä on:

1) vahvistaa seuraavan vuoden toimintasuun-nitelma ja talousarvio;

2) päättää Liikenneturvan jäsenten ottamisesta ja erottamisesta;

3) ottaa ja erottaa toimitusjohtaja ja määrätä hänen palkkaetunsa sekä määrätä toimitusjohta-jalle sijainen;

4) vahvistaa Liikenneturvan työjärjestys; ja

5) käyttää muutoinkin Liikenneturvan ylintä päätösvaltaa asioissa, jotka eivät 1 momentin mukaan kuulu keskusjärjestön kokouksen pää-tösvaltaan.

Toimitusjohtajan tehtävänä on:

1) huolehtia Liikenneturvan talouden ja varo-jen hoidosta;

2) valmistella hallituksessa käsiteltävät asiat;

3) panna täytäntöön hallituksen päätökset; ja

4) johtaa Liikenneturvan toimintaa työjärjes-tyksen mukaisesti ja suorittaa ne muut toimeen-panovaltaan kuuluvat tehtävät, jotka eivät kuulu hallitukselle.

Keskusjärjestön kokouksen ja hallituksen muista tehtävistä, 5 §:n 1 momentissa tarkoitettujen muiden toimielinten tehtävistä sekä toimi-

elinten toiminnasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

7 (4) §
(Kuten HE)

8 (5) §

Yleishallinto-oikeudellisten periaatteiden sovel-taminen

Liikenneturvan julkisten hallintotehtävien hoitamisessa on soveltuvin osin noudatettava hallintomenettelylakia (598/1982), lakia viran-omaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) ja kielilakia (148/1922) (poist.).

Liikenneturvan hallituksen jäsenet ja sen toi-mihenkilöt hoitavat Liikenneturvalle tämän lain mukaisesti annettuja julkisia hallintotehtäviä virkavastuulla. (Uusi)

Valitus Liikenneturvan päätökseen, jolla on ratkaistu tiedon saantia asiakirjasta koskeva asia, tehdään hallintolainkäyttölain (586/1996) 12 §:ssä tarkoitettulle toimivaltaiselle hallinto-oikeudelle. (Uusi)

9 § (Uusi)

Maksut

Liikenneturvan julkisiin hallintotehtäviin liit-tyvien suoritteiden maksullisuuden ja maksujen suuruuden yleisistä perusteista on soveltuvin osin voimassa, mitä valtion maksuperustelain (150/1992) 4—6 §:ssä säädetään. Mainituista suoritteista perittävistä maksuista voidaan sää-tää liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella noudattaen soveltuvin osin, mitä valtion maksu-perustelain 8 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

10 (6) §

Toiminnan valvonta

(1 mom. kuten HE)

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää luette-loa henkilöistä, joilla on oikeus Liikenneturvan

nimen kirjoittamiseen ja antaa luettelosta tietoja ja otteita. (Uusi)

11 (7) §

Yhdistyslain säännösten soveltaminen

(Poist.) Keskusjärjestöstä ja sen jäsenistä on soveltuvain osin voimassa, mitä yhdistyslain 6 §:n 2 momentissa, 9, 11—15, 20, 24, 26, 31—34 §:ssä ja 35 §:n 1 ja 2 momentissa, 36, 37 sekä 39 §:ssä säädetään. *Valtioneuvoston asetuksella säädetään asioista, joista yhdistyslain mukaan määrätään yhdistyksen säännöissä.*

12 § (Uusi)

Kirjanpito ja tilintarkastus

Liikenneturvan kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan, mitä kirjanpitolaissa (1336/1997) säädetään.

Liikenneturvan hallinnon ja tilien tarkastamista varten tulee olla kaksi tilintarkastajaa, jotka ovat joko Keskuskauppakamarin hyväksymiä tilintarkastajia (KHT) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajia (JHTT). Tilintarkastajista toisen valitsee keskusjärjestön kokous ja toisen määrää liikenne- ja viestintäministeriö. Kummallekin tilintarkastajalle valitaan tai määrätään myös varamies. Sen lisäksi Liikenneturvan tilintarkastukseen sovelletaan mitä tilintarkastuslaissa (936/1997) säädetään.

13 § (Uusi)

Vahingonkorvausvelvollisuus

Sen lisäksi mitä yhdistyslaissa säädetään, Liikenneturvan hallituksen jäsenen ja toimihenkilön on korvattava vahinko, joka on aiheutettu Liikenneturvalle, sen jäsenelle tai muulle tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä rikkomalla. Tällaisen vahingon korvaamiseen sovelletaan muutoin yhdistyslain säännöksiä. Liikenneturvaan työsuhteessa olevan vahingonkorvausvelvollisuudesta on voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

14 (8) §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta *(poist.)* annetaan valtioneuvoston asetuksella. *(Poist.)*

15 (9) §

Voimaantulo

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Mainitun Liikenneturvasta annetun asetuksen nojalla hallintoneuvostoon valittujen ja määrättyjen jäsenten ja varajäsenten toimikausi jatkuu tämän lain voimaantulon jälkeen hallituksessa toimikauden loppuun. (Uusi)

(4 mom. kuten HE:n 3 mom.)

LiVM 22/2002 vp — HE 211/2002 vp

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Erkki Pulliainen /vihr	Raimo Mähönen /sd
vpj.	Annika Lapintie /vas	Tero Mölsä /kesk
jäs.	Klaus Bremer /r	Markku Rossi /kesk
	Jyri Häkämies /kok	Ismo Seivästö /kd
	Erkki Kanerva /sd	Timo Seppälä /kok
	Saara Karhu /sd	Harry Wallin /sd
	Marjukka Karttunen /kok	Lasse Virén /kok
	Eero Lämsä /kesk	Raimo Vistbacka /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker.

VASTALAUSE

Valiokunnan mietinnön lakiehdotuksen 5 (3) §:ssä määrätään, että Liikenneturvan hallituksen muodostavat 12 jäsentä ja 12 varajäsentä. Näin suuri hallituksen työhön mahdollisesti osallistuva määrä henkilöitä on — kaiken yritystoiminnassa saadun kokemuksen mukaan — tehokkaan toiminnan absoluuttinen yläraja.

Liikenneturvallisuuustyö Suomessa ansaitsee saada yhden selkeästi johtavaksi toimijaksi erot-

tuvan tekijän. Liikenneturva on siihen sopivin. Ottaen huomioon Liikenneturvan erittäin suuren jäsenmäärän on tärkeää, että hallituksen kokoa ei jatkossa kasvateta nykyisestä, vaan että hallituksen työhön osallistuvien jäsenten kierto nopeutta lisätään. Se takaisi, että jäsenistön ääni ja mielipiteet nykyistä tehokkaammin tulostuisivat hallituksen työssä.

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 2002

Klaus Bremer /r